
Odgovor Pedagoškega inštituta na Peticijo za
spremembo šolskega sistema

KAJ KAŽEJO MEDNARODNE PRIMERJALNE RAZISKAVE?

PEDAGOŠKI INŠTITUT, 19. 3. 2019

Mednarodne primerjave razpolagajo s podatki o delu za šolo doma, tudi od staršev

OŠ: PIRLS (4. razred), TIMSS (4. in 8. razred), ICCS (8. razred)

SŠ: TIMSS Advanced (predmaturitetna matematika/fizika), PISA (15-letniki; večinoma 1. letnik SŠ)

Neodvisnost! **Zunanja evalvacija.**

Reprezentativnost!

- Individualne, šolske, družinske karakteristike.

Pridejo učenci/dijaki v šolo lačni/utrujeni?

OŠ (4. razred): PIRLS

Kako pogosto se tako počutiš, ko prideš zjutraj v šolo?				
% učencev	Vsak dan	Skoraj vsak dan	Včasih	Nikoli
Utrujen sem.	17,47 (0,72)	20,7 (0,75)	52,14 (0,97)	9,69 (0,57)
Lačen sem.	12,64 (0,97)	11,55 (0,61)	42,12 (1,02)	33,69 (1,08)

Ali zjutraj zajtrkujejo?

OŠ (4. razred): TIMSS - **v dneh pouka zajtrkuje manj kot ½ četrtošolcev** = manj kot na Finskem (75 %), manj kot je mednarodno povprečje (2/3)

SŠ: PISA - **66 % jih zajtrkuje.**

Kdo so lačni/utrujeni četrtošolci? Glede na SES?

Ni prevladujočega vzorca (zgolj nakaže se, malo; največ pri kategoriji vsak dan).

Obseg snovi, pouka?

Kontekst:

- Po številu ur vsega pouka na leto (Eurydice, 2017/2018) je slovenski sistem na repu držav v Evropi.
- PIRLS: **branje**, po obsegu v kurikulumu v 4. razredu, je Slovenija **na repu** vseh sodelujočih **izobraževalnih sistemov**.
- TIMSS: **število ur pouka matematike in naravoslovja** (4. razred) sta primerljiva z drugimi izobraževalnimi sistemi, a **še vedno med nižjimi**.
- TIMSS: 4. razred, **delež obravnavane snovi za učenje finančne pismenosti odločno zaostaja** za drugimi državami.
- TIMSS: delež **obravnavane snovi pri matematiki v 8. r je med najnižjimi v primerjavi z drugimi TIMSS državami** – Slovenija je primerljiva z Marokom (8. razred).

Motivacija za učenje? Storilnostna motivacija?

- OŠ, 4. razred: PIRLS (**branje**) - naši učenci **na repu sodelujočih izobraževalnih sistemov** (tako za Slovenijo je Finska); TIMSS (**matematika, naravoslovje**) – **Finska, Slovenija in azijske države imajo najnižjo motivacijo** četrtošolcev za učenje matematike in naravoslovja (naši učenci najbolj nenaklonjeni učenju matematike).
- OŠ, 8. razred: TIMSS – najvišja naklonjenost do učenja kemija, najnižja do fizike ter matematike. (SI vs. TIMSS = ½ tistih, ki imajo radi te predmete; SI na dnu lestvice).
- SŠ: PISA (storilnostna motivacija: biti med najboljšimi, imeti najboljše ocene, ambicioznost) – **Slovenija je glede na indeks storilnostne motivacije umeščena med države z nižjim indeksom.**

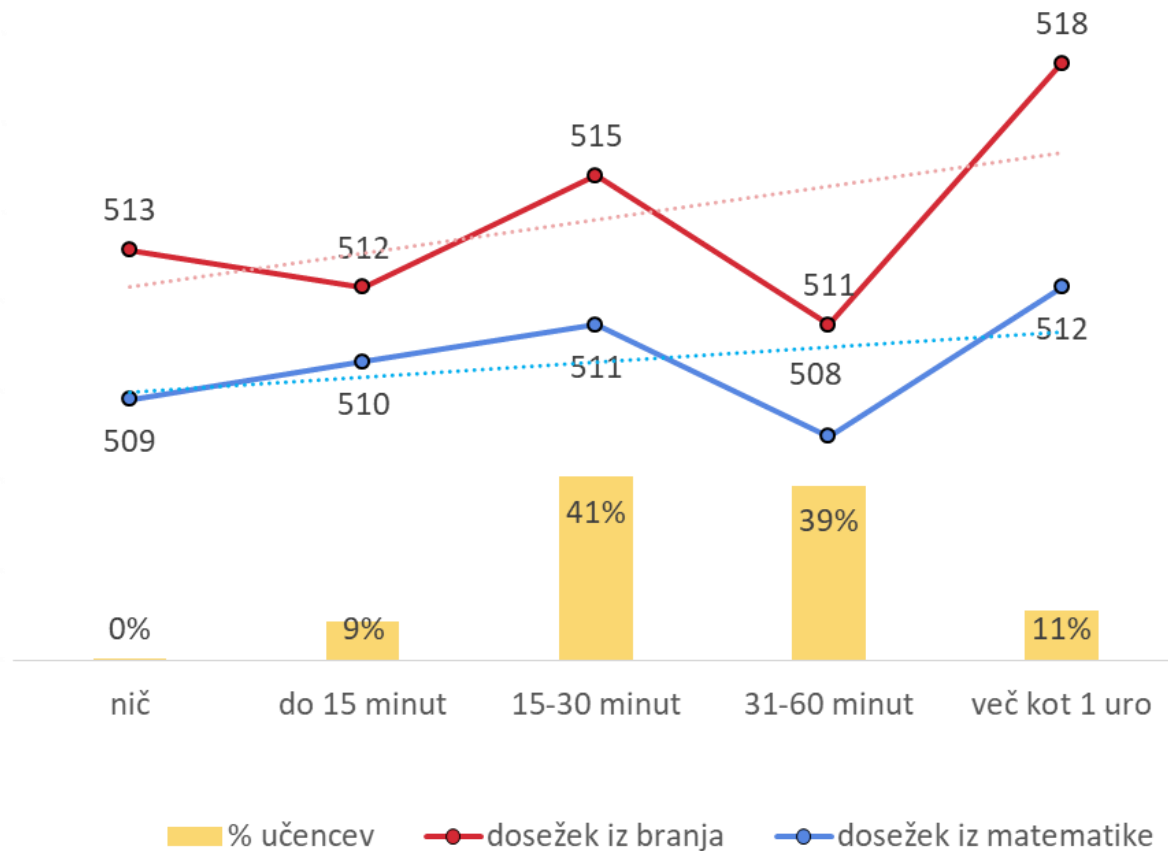
Med učenci, ki hočejo biti najboljši v razredu (vidik storilnostne motivacije), in ostalimi, ni značilne razlike v tem, da so zaskrbljeni, tudi če so na test dobro pripravljeni (v obeh skupinah je zaskrbljenih približno 60 % dijakov).

Domače naloge? Meritev do 2011 (TIMSS) - starši

Pretežno več kot pol ure	Nima DN	do 15 minut	15-30 minut	31-60 minut	več kot 1 uro		Pretežno manj kot pol ure	Nima DN	do 15 minut	15-30 minut	31-60 minut	več kot 1 uro	
Ruska federacija	0	1	8	33	58		Poljska	1	6	36	42	16	
Hongkong	0	2	12	32	53		Gruzija	0	6	23	25	46	
Severna Irska	0	2	30	52	16		Tajvan	2	6	21	39	31	
Malta	1	4	20	41	35		Norveška	0	6	40	44	10	
Irska	0	4	36	47	13		Romunija	3	7	15	30	46	
Italija	4	4	16	36	41		Azerbajdžan	1	7	22	27	42	
Litva	1	4	24	41	30		Slovaška	1	8	34	42	15	
Španija	2	5	24	42	28		Slovenija	0	9	41	39	11	
Avstrija	1	5	34	46	13		Finska	0	13	56	28	3	
Hrvaška	0	5	32	45	18		Portugalska	3	13	43	32	9	
Nemčija	2	5	37	46	10		Češka	1	16	49	27	6	
Singapur	1	6	29	39	26		Maroko	6	17	31	27	18	
Madžarska	2	6	27	46	20		Švedska	1	34	46	17	3	
							Avstralija	8	35	42	13	2	

Porabljen čas za domače naloge in kognitivni dosežki

4. razred, 2011

Polovica otrok v 4. razredu je porabila za vse DN manj kot pol ure na dan.

Trend kaže povezanost rasti bralne pismenosti otrok in večanje časa za DN.

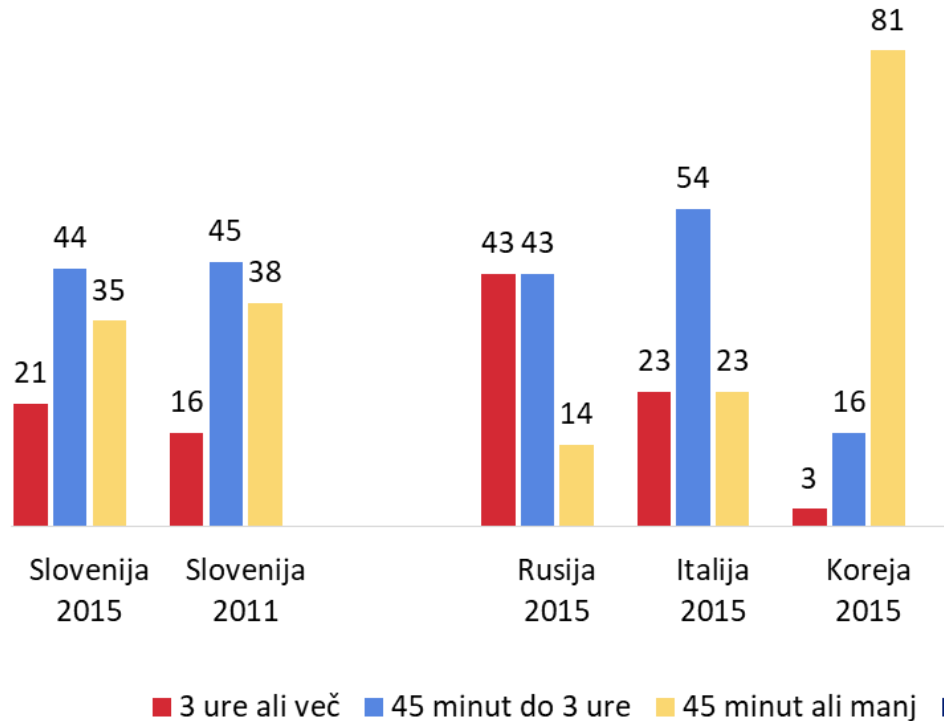
Znanje matematike se ne razlikuje značilno med učenci, ki so porabili več ali manj časa za DN.

Domače naloge iz matematike je vedno manj, saj se je med 2003 in 2015

- zmanjšal % otrok, ki dobijo med 15 in 30 minut dela,
- povečal % otrok, ki dobijo do 15 minut dela.

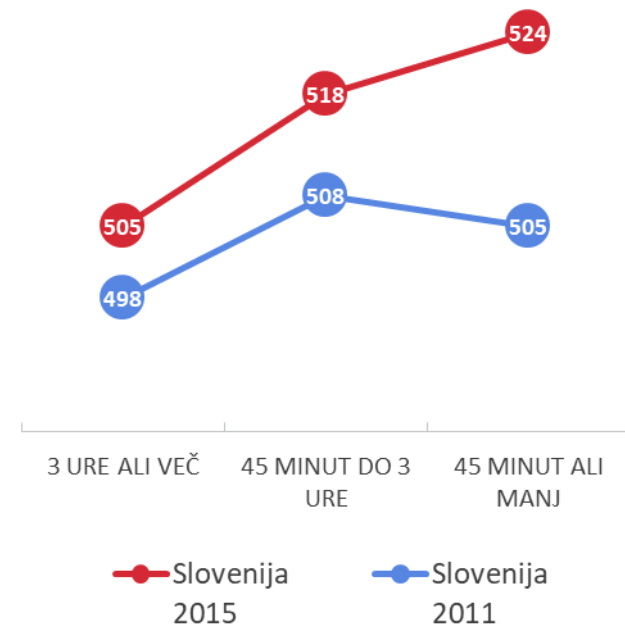
Poraba časa za domačo nalogo na teden in dosežki v 8.r, matematika

Deleži učencev 8. razreda po času, ki ga porabijo za DN iz matematike na teden

Med 2011 in 2015 se je povečal delež učencev, ki za DN iz matematike porabijo 3 ure ali več na teden. Ruski in italijanski učenci porabijo več časa, korejski pa manj od slovenskih osmošolcev.

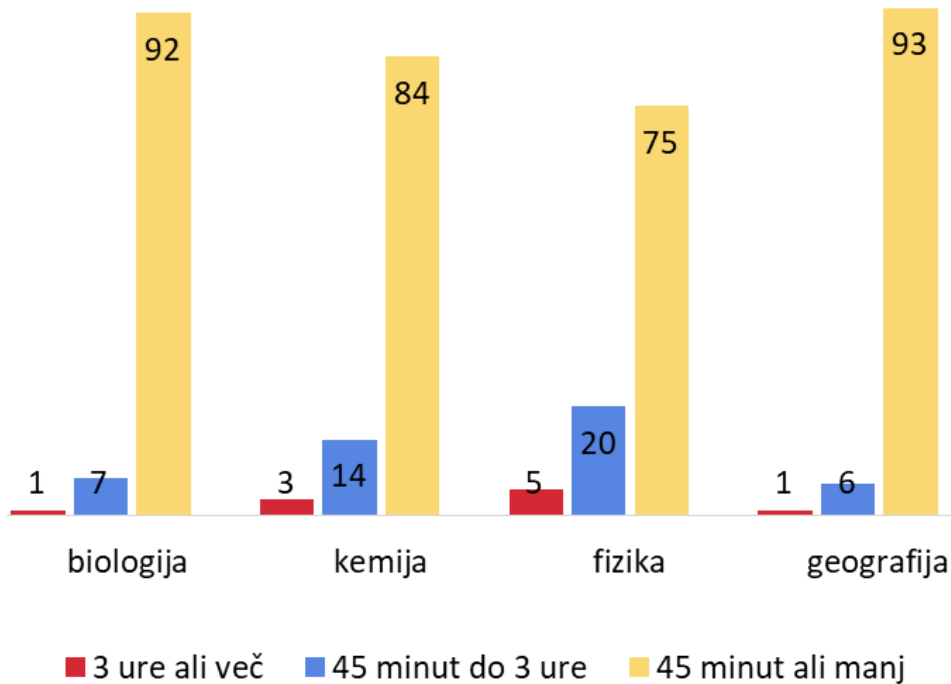
Dosežki učencev 8. razreda glede na porabo časa za DN iz matematike

Učenci z višjimi dosežki porabijo za DN manj časa kot učenci z nižjimi dosežki.

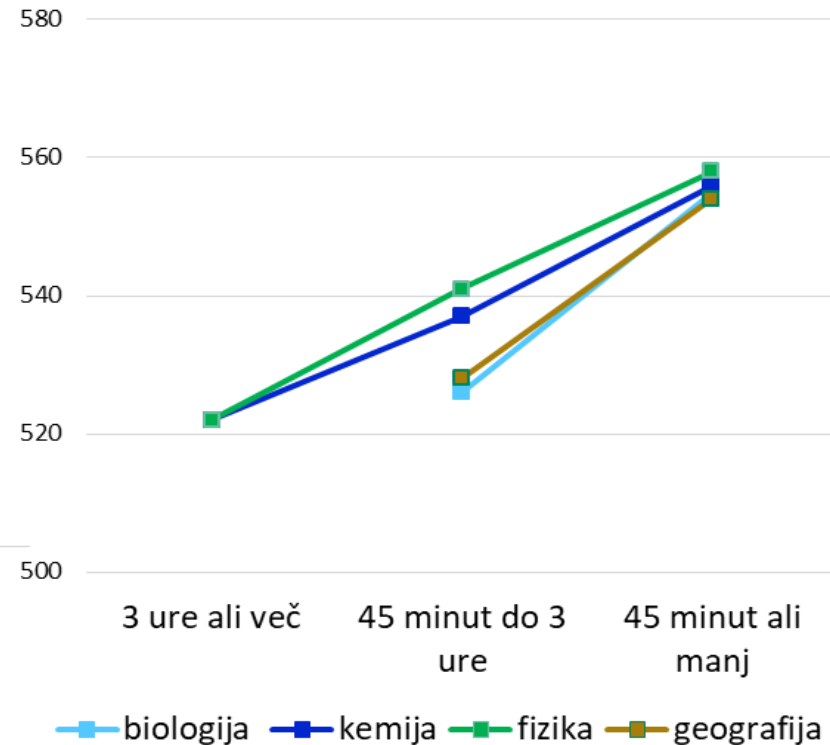
Poraba časa za domače naloge na teden in dosežki v 8.r, naravoslovje

Deleži učencev 8. razreda po času, ki ga porabijo za DN iz naravoslovja

Podatki kažejo, da slovenski učenci za DN iz vseh naravoslovnih predmetov skupaj porabijo 2 do 3 ure na teden.

Dosežki učencev 8. razreda glede na porabo časa za DN iz naravoslovja

Učenci z višjimi dosežki porabijo za DN manj časa kot učenci z nižjimi dosežki.

Še o domačih nalogah

Pogostost sodelovanja staršev pri domačih nalogah (PIRLS)

	Vsak dan	3- do 4-krat na teden	1- do 2-krat na teden	Manj kot enkrat na teden	Nikoli ali skoraj nikoli
Vprašate otroka, če je naredil domačo nalogo.	86,09 (0,81)	9,12 (0,6)	3,36 (0,33)	0,89 (0,18)	0,54 (0,11)
Pomagate otroku pri domači nalogi.	21,17 (1,26)	17,94 (0,68)	29,94 (1,03)	19,77 (0,77)	11,18 (0,71)
Pregledate otrokovo domačo nalogo, da se prepričate, če je pravilno narejena.	32,44 (1,4)	21,9 (0,85)	22,7 (0,69)	14,3 (0,96)	8,67 (0,71)

OŠ: TIMSS - Slovenija vs. Finska

% staršev	Slovenija	Finska	Razlika
ki vsak dan otroku pomagajo pri DN	21 %	12,5 %	8,5
ki vsak dan preverijo, ali je domačo nalogo otrok pravilno naredil	32 %	18 %	14

Kdo so starši, ki pogosteje pomagajo otrokom pri domačih nalogah?

Glede na SES:

Nižji kot je SES, pogosteje starši:

- vprašajo, ali je nalogo otrok naredil;
- pomagajo otroku pri domači nalogi;
- preverijo ali je domača naloga pravilno narejena.

Glede na izobrazbo staršev:

- **Obseg pomoči doma pada z naraščanjem izobrazbe staršev.**
- Največ otrok, ki jim pomagajo vsak dan, imajo matere s srednješolsko izobrazbo, tisti, ki jim pomagajo do dvakrat na teden, pretežno visoko univerzitetno.

Srednja šola (SŠ), PISA:

- **30 % dijakov poročalo, da so domačo nalogo za tisti dan delali pred odhodom v šolo.**

Velikost razredov?

TIMSS

Po 20-ih letih raziskovanja (Knjiga: 20 years of TIMSS*)

- **Velikost razredov se kaže kot dejavnik, ki ni jasno in povsod enako pomemben za dosežke učencev.**
- Sam po sebi ni ključni dejavnik za izboljšanje stanja, bolj pomembni so kakovostni učitelji in učinkovit pouk.

Arbitrarna odločitev! Nujno upoštevanje kontekstov!

Uporaba računalnika za šolsko delo doma? In uporaba računalnika „kar tako“.

OŠ, 4. r., PIRLS: najprej za šolsko delo, naloge, učenje, nato „kar tako“)

% učencev	Vsak dan ali skoraj vsak dan	Enkrat ali dvakrat na teden	Enkrat ali dvakrat na mesec	Nikoli ali skoraj nikoli
Uporaba doma	22,44 (0,96)	30,63 (0,93)	24,84 (0,9)	22,1 (1,09)

	Nič	30 minut ali manj	od 30 minut do 1 uro	od 1 do 2 uri	2 uri ali več
Igram igrice.	14,2 (0,67)	40,99 (1,44)	25,08 (0,97)	10,13 (0,48)	9,61 (0,75)
Gledam video.	18,12 (0,95)	43,25 (1,01)	21,57 (0,81)	10,35 (0,68)	6,71 (0,55)
Klepetam.	44,27 (1,42)	34,74 (1,23)	10,02 (0,53)	5 (0,39)	5,97 (0,52)
Brskam po internetu.	22,59 (0,99)	48,84 (1,09)	16,93 (0,63)	6,2 (0,39)	5,44 (0,54)

SŠ: PISA – uporabljajo računalnik za šolsko delo:

32 % dijakov 1-krat do 2-krat na mesec,

36 % dijakov 1-krat do 2-krat na teden,

16 % pa skoraj vsak dan (vs. dnevno 55 % spletna socialna omrežja)

Kdo so učenci, ki več uporabljajo računalnik doma (igrice, video, klepetanje, brskanje po internetu)?

Glede na SES?

Ni prevladujočega vzorca, vendar se nakazuje, da **učenci iz družin z nižjim SES porabijo več časa dnevno za računalnikom** (za igrice, klepetanje, ogled videov, brskanje po internetu).

Glede na dosežke?

Učenci z višjimi dosežki preživijo manj časa za računalnikom.

PISA (dijaki): dodatno učenje izven šole

- 21 % dijakov se je za naravoslovje dodatno učilo 2 uri na teden, 21 % pa 1 uro na teden;
- matematika: največ, t.j. 19 %, jih je poročalo, da so se učili 1 dodatno uro na teden, 16 % pa 2 uri;
- slovenščina: 25 % približno 1 dodatno uro na teden, 16 % pa 2 dodatni uri.

Mnenja učencev/dijakov o šoli – občutek pripadnosti?

OŠ: 4. razred (PIRLS, TIMSS)

- **nižji občutek pripadnosti šoli** v primerjavi z mednarodnim povprečjem (nižji tudi od Finske), čeprav je **visok občutek pripadnosti šoli** v l. **2016** izrazilo cca. **44 %** četrtošolcev.

OŠ: 8. razred (TIMSS)

– **slovenski učenci imajo najnižji občutek pripadnosti šoli med vsemi državami**: 12 % jih čuti visoko pripadnost šoli pri nas, v medn. povpečju 44 %, na Norveškem 54 %, v Angliji 35 %.

SŠ: PISA

– **nekoliko nižja pripadnost šoli**, kot je značilno za **OECD**. V Sloveniji se **fantje počutijo manj pripadni šoli** kot dekleta, v OECD povprečju ravno obratno.

Mnenja staršev o šoli, sodelovanje šole s starši?

OŠ: PIRLS 2016 in TIMSS 2015 (odgovori staršev)

Slovenija je na dnu seznama držav po zadovoljstvu staršev s šolo
TIMSS 2015 kaže:

- Zelo zadovoljnih staršev v Sloveniji: 27 %, na Finskem 54 %.
- Manj zadovoljnih staršev kot pri nas je le še v Koreji in na Japonskem.

Slovenija je po deležu staršev, ki imajo pozitiven odnos do matematike in naravoslovja, pri dnu mednarodne lestvice.

Pri deležu **staršev, ki radi berejo, je Slovenija v spodnji polovici lestvice**; delež staršev, ki zelo radi berejo, se je zmanjšal (od 2011 do 2016).

Pričakovanja staršev glede dosežkov učencev?

Zelo visoka (ocena ravnateljev, učiteljev).

Sodelovanje s šolo?

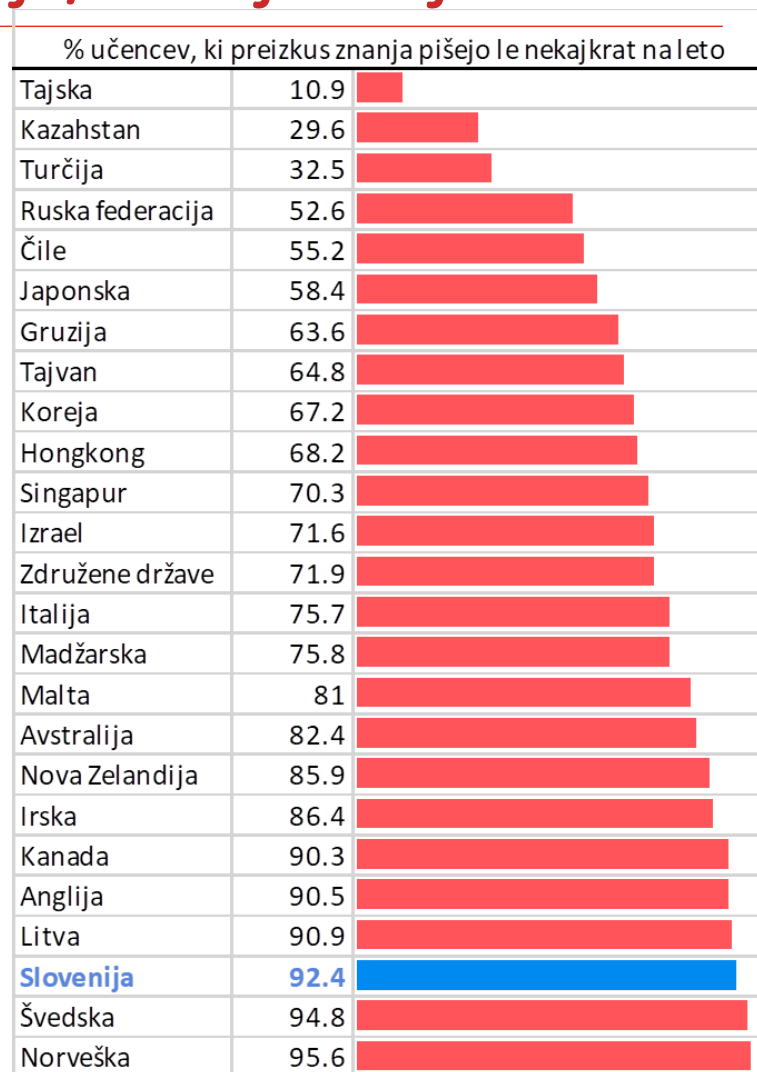
Srednja vključenost (ocena ravnateljev, učiteljev).

Ocene in preverjanje znanja/ocenjevanje?

OŠ: TIMSS (8. razred) - Slovenija izstopa po zelo **nizkem številu preizkusov znanja na leto**. Iz matematike v 8. razredu 92 % učencev piše test le nekajkrat na leto.

Domača naloga pri nas ne prispeva k oceni; izstopamo z ustnim preverjanjem znanja, ki ga drugje skoraj ni; drugje namesto tega učitelj oceni učenca po opazovanju pri delu v razredu (pri nas tega praviloma ni).

SŠ, PISA: Dijaki izražajo **podobno raven strahu pred preverjanjem znanja kot v OECD** pov. (zaskrbljeni bolj in uspešni manj). Zaznavajo oporni odnos, spodbude staršev.

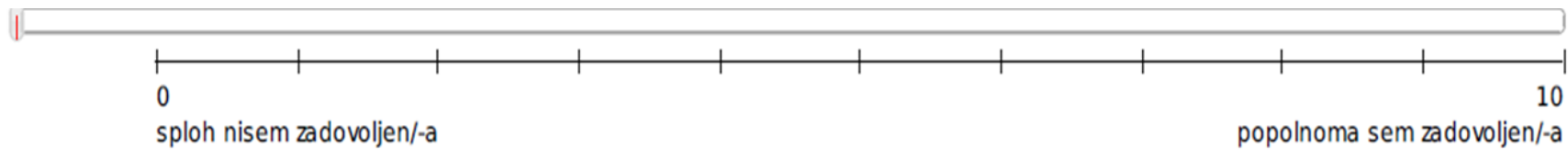

Pričakovanja učencev o prihodnosti, zadovoljstvo dijakov z življenjem?

OŠ: ICCS (8. razred)

- **strah pred prihodnostjo (lastno in evropsko)**
- **izražen večji pesimizem, kot ga izražajo njihovi vrstniki v Evropi.**

SŠ: PISA – **večina zadovoljna z življenjem.**

Slovenija v skupini držav, kjer zasledimo visoke dosežke na testu PISA in povprečno zadovoljstvo z življenjem. Spodbudno pa je, da se zadovoljstvo ne povezuje značilno s premoženjem doma.

Povprečje OECD 7,3
Povprečje za Slovenijo 7,2

Hvala za pozornost!